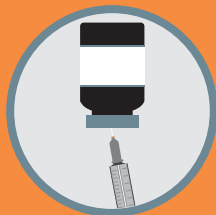

...

MITAI IR TIESA

APIE SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS
REKOMENDUOJAMAS VAKCINAS

...

Bendri mitai apie vakcinas

MITAS

Vakcinomis valdomos ligos jau yra išnaikintos Europoje, todėl nėra didelio reikalo skiepytis

Tiesa, kad yra keletas ligų, kurios Europos Sąjungos šalyse dėl vykdomų nacionalinių skiepavimo programų yra itin retos arba jomis visai nesergama, pavyzdžiui, poliomielitas. Tačiau yra ligų, vis dar plačiai paplitusių kitose pasaulio šalyse, kuriomis gali užsikrėsti keliautojai ir pervežti į gimtąsias šalis. Kai sumažėja skiepytų žmonių dalis, tikėtina, jog gali kilti protrūkiai. Pavyzdžiui, 1974 m. Japonijoje atsiradusi baimė dėl galimų kokliušo vakcinos šalutinių poveikių sąlygojo skiepavimą nuo kokliušo sumažėjimą. Dėl to 1979 m. sergančiųjų kokliušu skaičius padidėjo iki 13 tūkst., mirė 41 žmogus. Šiuo metu pranešama apie panašius tyfų, epideminio parotito, raudonukės ir kokliušo protrūkius sunkiai pasiekiamose populiacijose (pvz., migrantai ir romai) bei bendruomenėse, kuriose vyrauja įsitikinimai prieš vakcinas (antivakcininiai įsitikinimai).

Skiepai apsaugo ne tik paskiepytą žmogų, bet ir formuojamas kolektyvinis imunitetas, kuris apsaugo nepasiskiepėjusius žmones ir tuos, kuriems vakcina nesukėlė pakankamo imuninio atsako, galinčio apsaugoti nuo infekcijos.

Tokie žmonės išlieka imlūs injekcijoms, o jų vienintelė apsauga nuo ligos – aplink juos esantys pasiskiepiję žmonės. Būtent todėl sprendimas pasiskiepyti, yra svarbus visos visuomenės sveikatai.

NIEKAS NĒRA
IMUNIZUOTAS

UŽKREČIAMA LIGA
PLINTA
POPULIACIJOJE

NEIMUNIZUOTI,
BET SVEIKI

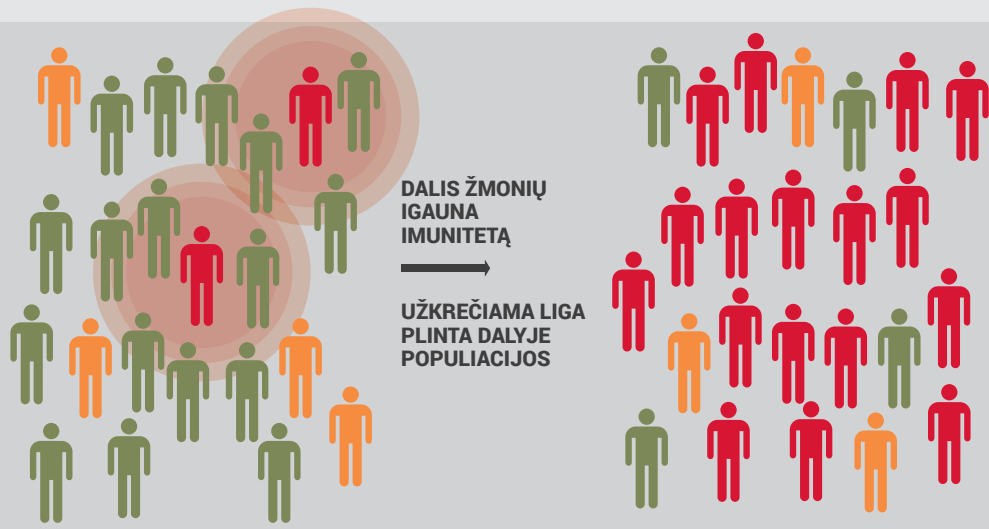

IMUNIZUOTI
IR SVEIKI

NEIMUNIZUOTI,
SERGANTYS IR UŽKREČIANTYS KITOS

Pav. 2

NEIMUNIZUOTI,
BET SVEIKI

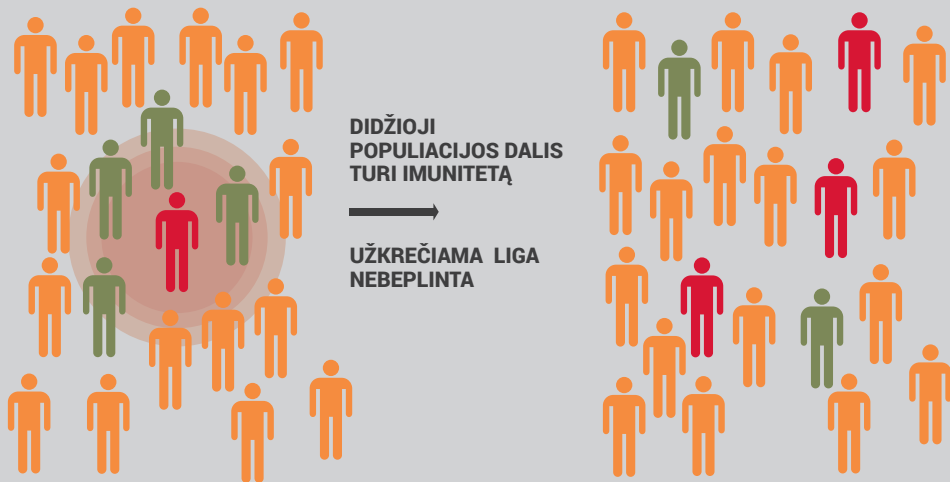

IMUNIZUOTI
IR SVEIKI

NEIMUNIZUOTI,
SERGANTYS IR UŽKREČIANTYS KITOS

Pav. 3

NEIMUNIZUOTI,
BET SVEIKI

IMUNIZUOTI
IR SVEIKI

NEIMUNIZUOTI,
SERGANTYS IR UŽKREČIANTYS KITUS

Skiepijimasis kombinuotomis vakcinomis „perkrauna“ imuninę sistemą ir didina šalutinio poveikio tikimybę

Tyrimai ne kartą patvirtino, kad šalutinio poveikio tikimybė nepriklauso nuo to, ar vakcina yra kombinuota, ar vakcinuojama nuo kiekvienos ligos atskirai. Taip pat skiriant polivalentinę ar kombinuotą vakciną nėra pastebėta skirtumo dėl adekvataus specifinių antikūnų skaičiaus gamybos organizme prieš visus antigenus, palyginus su vakcinacija nuo kiekvienos ligos atskirai. Be to, tai palengvina vakcinaciją – leidžiama mažiau injekcijų ir reikia mažiau vizitų į gydymo įstaigą.

MITAS

Natūralus imunitetas yra geriau nei įgytas skiepijantis

Vaikystėje natūralų imunitetą įgiję žmonės „užaugo“ ir jų imunitetas išblėso. Jei populiacijoje daugėja nepasiskiepijusių, tuomet atsparių ligoms gyventojų yra mažiau ir tai silpnina kolektyvinį imunitetą ir didina kiekvieno tikimybę susirgti liga, nuo kurios asmuo yra neskiepytas.

MITAS

Vakcinos sukelia daug sunkių šalutinių poveikių, netgi mirtį ir ilgalaikius sveikatos sutrikimus

Daugumos vakcinų šalutinis poveikis yra lengvos vietinės reakcijos dūrio vietoje (nemalonus pojūtis ar skausmas, lengvas karščiavimas ir kt.) Sunkesnis šalutinis poveikis pasireiškia retai, maždaug 1 iš tūkstančio ar milijono paskiepytų asmenų. Mirtis negali būti tiesiogiai siejama su vakcina, nes priežasties-pasekmės mechanizmas nėra įrodytas. Licencijuotų vakcinų nepageidaujamo poveikio stebėsenos sistemos veikia Europoje ir JAV, todėl kiekvienas nustatytas atvejis dėl nepageidaujamo vakcinos poveikio yra kruopčiai ištiriamas.

Mitai apie hepatito B vakciną

Hepatito B vakcina sukelia išsėtinę sklerozę ar pablogina ligos eigą

Keletas mokslinių tyrimų vertino ryšį tarp hepatito B vakcinos (HBV) ir demielinizaciją sukeliančios ligos (išsėtinės sklerozės). Publikuotų mokslinių tyrimų duomenų, patvirtinančių šį ryšį nėra (CDC 2013 II, RKI 2007, Ascherio et al 2001).

Hepatito B vakcina siejama su artritu ir alopecija

Naujausi moksliniai tyrimai nepatvirtina šio ryšio (IOM 2011).

Mitai apie MMR vakciną

Skiepai MMR vakcina susiję su autizmu

Dalis autizmu sergančių vaikų tėvų mano, kad yra ryšys tarp tymų, epideminio parotito ir raudonukės vakcinų (MMR) bei autizmo. Tačiau nėra įrodymų, kad kuri nors vakcina sukeltų autizmą ar kitą elgesio sutrikimą. Paprastai pirmasis tėvų pastebimas autizmo simptomas yra problemiška ir atsiliekanti nuo įprasto vystymosi vaikų kalba. Šis požymis paprastai pasireiškia maždaug 1 metų amžiaus vaikams, o šis amžius sutampa su amžiumi, kai rekomenduojama pirmą kartą paskiepyti MMR vakcina. Kadangi tokiame amžiuje dažniausiai išryškėja autizmas, nenuostabu, kad kartais tai pastebima po vakcinavimo MMR vakcina. Tačiau logiškiausias paaiškinimas, kad tai yra atsitiktinumas, o ne priežastis ir pasekmė.

Mitai apie gripo vakciną

Gripo vakcina manęs neapsaugojo nuo susirgimo gripu praėjusiais metais

Dažniausiai naudojama sezoninio gripo vakcina yra inaktyvuota, t.y. kasmet vakcinose sudėtyje yra trijų skirtingų gripo virusų padermių (dviejų A tipo gripo virusų ir vieno B tipo gripo viruso) antigenų. Kiekvienais metais PSO laboratorijos visame pasaulyje renka duomenis apie skirtingų gripo virusų padermių paplitimą ir epidemiologijos ekspertai numato, kokios gripo viruso padermės turi būti sezoninio gripo vakcinose sudėtyje ateinančiais metais. Vakcinose efektyvumas labiausiai priklauso nuo atitikimo tarp viruso, esančio vakcinoje, ir viruso padermės, kuri cirkuliuoja tą sezoną. Gripo vakcinose efektyvumas apsaugant nuo susirgimo suaugusius siekia 40-70% „geraisiais“ metais, kai vakcinose sudėtis atitinka cirkuliuojančias gripo viruso padermes. Vakcinose efektyvumas yra mažesnis vyresniems nei 65 metų amžiaus žmonėms, bet vyresnio amžiaus žmonių skiepijimas juos apsaugo nuo sunkių gripo komplikacijų ir mirties.

Nuo gripo vakcinose susirgti gripu negalima, tačiau yra keletas kitų virusų, tokių kaip rinovirusas, respiracinis sincitinis virusas (RSV), koronavirusas, adenovirusas, kurie sukelia peršalimo simptomus, panašius į gripo, t.y. nosies užgulimą, karščiavimą (dažniausiai mažesni nei gripas), galvos skausmą. Nuo šių virusų gripo vakcina neapsaugo.

Gripo vakcina gali sukelti paralyžių (Guillain - Barré sindromas)

Keleto tyrimų metu buvo nagrinėtas ryšys tarp sezoninio gripo vakcinės ir Guillain-Barré sindromo, kuris yra reta įvairių infekcijų komplikacija, įskaitant ir gripą (pvz., kampilobakteriozė, citomegaloviruso (CMV) ar Epstein Barr'o viruso (infekcinės mononukleozės) infekcija). Sergamumas šiuo sindromu su amžiumi didėja.

Tyrimų duomenimis, Guillain-Barré sindromas pasireiškia mažiau nei 1 iš vieno milijono asmenų, vakcinuotų gripo vakcina ir susirgimų Guillain-Barre sindromu dažnis yra toks pats kaip bendroje populiacijoje (nevakcinuotoje).

Gripas nėra labai sunki liga, net jei susirgsiu, greitai pasveiksiu

Dauguma žmonių serga gripu 5-7 dienas ir pilnai pasveiksta. Tačiau gripas kasmet Europoje sąlygoja kelias dešimtis tūkstančių mirčių, dažniausiai žmonėms, sergantiems kitomis lėtinėmis ligomis. Gripo komplikacijų rizikos grupė jau seniai žinoma ir apima vyresnio amžiaus asmenis bei asmenis, sergančius astma ir kitomis kvėpavimo sistemos ligomis, širdies-kraujagyslių, inkstų ligomis, kepenų ir metabolinėmis ligomis (diabetu, Adisono liga ir kt.), neurologinėmis ir neuropaucinėmis ligomis, kurios daro įtaką kvėpavimo funkcijoms, bei esant imunodeficitinei būklei (įgimtai ar įgytai). Tačiau naujesių tyrimų duomenimis, nuo gripo gali mirti ir sveiki vaikai, nėščios moterys ar suaugusieji (jauni ir vidutinio amžiaus), neturintys jokių rizikos veiksnių.

Gripo komplikacijos dažniausiai pasireiškia viršutinių kvėpavimo takų (sinusitu, vidurinės ausies uždegimu), apatinių kvėpavimo takų (bronchitu, ūmiu respiraciniu distreso sindromu (ARDS), kvėpavimo nepakankamumu), širdies-kraujagyslių sistemos (infarktu, insultu, miokarditu) ar centrinės nervų sistemos (encefalitu) pažeidimais.

KUR GALIMA RASTI DAUGIAU INFORMACIJOS?

1. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro informacija. Prieiga per internetą:

<http://www.ulac.lt/lt/uzkirsk-kecia.-apsaugok.-vakcinuok>

2. www.who.int

3. <http://www.cdc.gov/vaccines/vac-gen/6mishome.htm#intro>

4. www.impfen-info.de

5. www.vaccines.gov

6. www.vaccineinformation.org

7. www.ncirs.edu.au

8. Immunization Action Coalition (IAC): www.immunize.org/

9. <http://www.historyofvaccines.org/content/articles/misconceptions-about-vaccines>

10. Institute of Medicine Report 2011, 2013

HProImmune

Promotion of Immunization for Health Professionals in Europe

www.hproimmune.eu

MTVC

**MOKYMU , TYRIMU
IR VYSTYMO CENTRAS**

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union